

บทที่ 5

การสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อศึกษาผลการช่วยเหลือของสามีผู้คลอดที่ปฏิบัติต่อผู้คลอดครั้งแรกในระยะเจ็บครรภ์โดยศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้คลอดครั้งแรกที่สามีได้ให้การช่วยเหลือในระยะเจ็บครรภ์ในเรื่องการควบคุมตนเอง ความต้องการยาระงับปวด ระยะเวลาในการคลอดและการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารการพยาบาลในการจัดวางนโยบาย เพื่อให้การบริการพยาบาลทางด้านอนามัยแม่และเด็กได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยคำนึงถึงสภาพด้านจิตใจของผู้คลอด อันจะส่งผลไปถึงความปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนในการคลอดทั้งของผู้คลอดและทารกด้วยการช่วยเหลือให้ผู้คลอดสามารถเผชิญความเจ็บปวดได้ดี โดยการจัดให้สามีของผู้คลอดมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้คลอดได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างผู้คลอดและสามี ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของครอบครัวและสังคมต่อไป

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นผู้คลอดครั้งแรกที่มีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติของกลุ่มประชากรที่ต้องการศึกษา และมีอายุครรภ์ 34-36 สัปดาห์ มารับบริการฝากครรภ์และจะมาคลอดที่โรงพยาบาลเชิงราชประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย จำนวน 60 ราย โดยแบ่งผู้คลอดให้เป็นกลุ่มทดลองที่ให้สามีเข้าไปให้การช่วยเหลือในระยะเจ็บครรภ์ จำนวน 30 ราย และเป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งจะได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่ในห้องคลอดตามปกติ จำนวน 30 ราย โดยใช้

วิธีการแบ่งแบบคู่ในบล็อก (Matched pair technique) ซึ่งได้กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างให้มีขนาดเท่ากันและมีความเหมือนกันเป็นคู่ ๆ ในระดับการศึกษา และอาชีพแล้วคัดเลือกผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยวิธีการจับฉลาก ซึ่งเตรียมไว้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงเชิญสามีของกลุ่มทดลองมารับการสอนกระบวนการคลอดวิธีการให้ความช่วยเหลือผู้คลอดและฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดจนสามารถปฏิบัติการช่วยเหลือได้โดยผ่านเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้ก่อนเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ก. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือบทการสอนผู้คลอด บทการสอนสามีของผู้คลอด และคู่มือการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์สำหรับสามีผู้คลอด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยกำหนดวัตถุประสงค์และได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมต่าง ๆ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหา กำหนดกิจกรรมของผู้สอนและผู้เรียนกำหนดอุปกรณ์ประกอบการสอน และกำหนดแนวทางประเมินรวมทั้งเกณฑ์ในการประเมินผลไว้อย่างละเอียดในบทการสอนทั้งของผู้คลอดและของสามีผู้คลอด ส่วนคู่มือการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์สำหรับสามีผู้คลอดนั้น ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นหนังสือเพื่อมอบให้สามีผู้คลอดซึ่งได้รับการสอนและฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือจนผ่านเกณฑ์ประเมินที่ตั้งไว้แล้วใช้เป็นคู่มือในการทบทวนและฝึกปฏิบัติที่บ้านรวมทั้งนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้คลอดในวันที่ผู้คลอดมาคลอดด้วยเครื่องมือทั้ง 3 อย่างนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและพิจารณาเกณฑ์การประเมินผล คลอดจนแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทางสูติศาสตร์ จำนวน 12 ท่าน ก่อนนำไปทดลองใช้และใช้ในการวิจัยต่อไป

ข. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชุด ได้แก่แบบสังเกตพฤติกรรมการควบคุมตนเองของผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์จำนวน 25 ข้อ และแบบสัมภาษณ์ผู้คลอดภายหลังจากการคลอดซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลรวมทั้งบันทึกผลสรุปของการคลอด และแบบสัมภาษณ์การรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดในหมวดต่าง ๆ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีความตรงตามเนื้อหาโดยผ่านความเห็นชอบและปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทางสถิติศาสตร์ จำนวน 12 ท่านแล้วจึงนำไปหาค่าความเที่ยงโดยใช้เครื่องมือทั้งสองชุดนี้กับผู้คลอดครรภ์แรกที่มีคุณสมบัติคล้ายกับตัวอย่างประชากรจำนวน 12 ราย นำคะแนนที่มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของเครื่องมือดังนี้

แบบสังเกตพฤติกรรม หาค่าความเที่ยงเป็นรายข้อโดยค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต 2 คน (Interobserver-Reliability or Point-by - Point Agreement) ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย และหาค่าความเที่ยงของแบบสังเกตทั้งชุด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Prarson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสังเกตเท่ากับ .90

แบบสัมภาษณ์ หาค่าความเที่ยงโดยคำนวณค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ของข้อสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเชิงนิเสธและนิมานที่จะต้องมีคำตอบไปในเชิงที่สัมพันธ์กัน แล้วนำคะแนนของคำตอบที่สัมพันธ์กันมาคำนวณหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน ฟอร์มูลาร์ 21 (Kuder Richardson Formular 21) ได้ค่าความสอดคล้อง ภายในหรือค่าความเที่ยงแบบสัมภาษณ์เท่ากับ 0.93

การทดลอง

ก. ผู้คลอดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สอนผู้คลอดทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้บทการสอน สอนรวมกันเป็นรายกลุ่ม ในวันที่ผู้คลอดรับการฝึกครรภ์ที่โรงพยาบาลโดยแบ่งการสอนออกเป็น 2 ตอน สอนตอนละครึ่งห่างกันครึ่งละ 1 สัปดาห์ และมีการประเมินผลการสอนเป็นรายบุคคลหลังการสอนในแต่ละเรื่องผ่านไป จนผู้คลอดสามารถตอบคำถามหรือปฏิบัติตามที่ได้ร้อยละ 60 ของคะแนนที่ระบุไว้ในเกณฑ์ประเมินท้ายบท หากไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจะสอนซ้ำอีก จนกระทั่งผ่านเกณฑ์ ซึ่งในการสอนผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มในครั้งนี มีผู้คลอดจำนวน 11 คน ที่ต้องสอนซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

ข. สามมีผู้คลอดกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยนัดสอนสามมีผู้คลอดกลุ่มทดลองเป็นรายกลุ่มโดยใช้บทการสอนสามมีผู้คลอดในการสอนกระบวนการคลอดและฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดแล้วประเมินผลการสอนเป็นรายบุคคล ซึ่งสามมีผู้คลอดต้องตอบคำถามหรือปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ท้ายบทการสอนได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของเกณฑ์คะแนนที่ตั้งไว้ หากไม่ผ่านเกณฑ์ผู้วิจัยจะสอนซ้ำอีกครั้ง จนกว่าจะปฏิบัติได้และผ่านเกณฑ์ประเมิน ในการสอนสามมีกลุ่มทดลองในครั้งนี มีสามมีผู้คลอดกลุ่มทดลองจำนวน 11 ใน 30 คนที่ต้องสอนซ้ำโดยที่ 2 ใน 11 คน ต้องสอนซ้ำถึง 2 ครั้งจึงผ่านเกณฑ์ประเมิน

ค. การใช้การช่วยเหลือผู้คลอด ผู้วิจัยให้สามมีผู้คลอดกลุ่มทดลองเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์โดยการตรวจคุณสมบัติเมื่อแรกรับไว้ในห้องรอลคลอดของผู้คลอดกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนดำเนินการทดลองในชั้นนี้ หากมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งแตกต่างไปจากคุณสมบัติของประชากรที่กำหนดไว้ จะยกเลิกการเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะเหมือนผู้คลอดรายที่ถูกยกเลิกมาทดแทน ปรากฏว่าในการวิจัยครั้งนี้มีผู้คลอดที่ต้องยกเลิกจากการเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 ราย โดยเป็นกลุ่มควบคุม 5 ราย และกลุ่มทดลอง 3 ราย เนื่องจากมีภาวะแทรกซ้อนในระหว่างการคลอดและทารก

อยู่ในท่าผิดปกติ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาทดแทนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 รายนี้ในเวลาต่อมา

ในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดของสามีผู้คลอดนั้น สามีต้องปฏิบัติกิจกรรมที่สอนไว้ให้ครบทั้ง 8 กิจกรรม ๆ ละไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง โดยสามีของผู้คลอดจะเป็นผู้บันทึกการช่วยเหลือผู้คลอดแต่ละครั้งลงในตารางบันทึกกิจกรรม หากปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วนดังกล่าวจะยกเลิกจากการเป็นกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมาทดแทนใหม่ปรากฏว่าสามีของผู้คลอดทุกรายปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนตามเกณฑ์ โดย 19 ใน 30 ราย ปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรมเกินกิจกรรมละ 5 ครั้ง และอีก 11 ราย ปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรมได้เกินกิจกรรมละ 2 ครั้ง

การรวบรวมข้อมูล

ก. รวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตโดยผู้วิจัย ซึ่งผ่านการหาความสอดคล้องในการสังเกตโดยคำนวณจากสูตรการหาความสอดคล้องของการสังเกต (Interobserver-Reliability or Point-by-Point Agreement) ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.89 เป็นผู้ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมของผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม สังเกตว่ามีหรือไม่มี พฤติกรรมที่ระบุไว้ในแบบสังเกตทั้ง 25 ข้อ โดยทำการสังเกตในเวลาเดียวกันทุกครั้ง และบันทึกไว้ แล้วนำมาแปลพฤติกรรมเพื่อให้คะแนนสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

ข. รวบรวมจากแบบสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมจากประวัติ และรายงานประจำตัวของผู้คลอด และสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้คลอดหลังจากผ่านพ้นการคลอดแล้ว 2 ชั่วโมง แล้วบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์ ทั้งส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 และนำข้อมูลมาแปลความหมายเพื่อให้คะแนนสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละในเรื่องสถานภาพส่วนบุคคลและสรุปผลการคลออด หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการศึกษาระดับของการควบคุมตนเอง ความต้องการยาระงับปวด ระยะเวลาในการคลออดและการรับรู้ประสบการณ์การคลออดของผู้คลออดกลุ่มทดลองที่มีการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน และหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างของผู้คลออดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในตารางประกอบความเรียง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของตัวอย่างประชากรและสรุปผลการคลออดของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ลักษณะของตัวอย่างประชากร

1.1.1 อายุของผู้คลออด พบว่า ผู้คลออดส่วนใหญ่ในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองจะมีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี คือร้อยละ 63.33 และ 73.33 ตามลำดับ

1.1.2 อาชีพของผู้คลออดทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จะมีอาชีพใช้แรงงานกับอาชีพไม่ใช้แรงงานในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 52.33 กับร้อยละ 46.67 ตามลำดับ

1.1.3 ระดับการศึกษาของผู้คลออดทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาและตั้งมัธยมศึกษาขึ้นไปในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 56.67 และ 43.33 ตามลำดับ

1.1.4 อายุของสามีผู้คลออด พบว่า สามีของผู้คลออดทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 21-30 ปี คือสามีของผู้คลออดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะมีอายุระหว่าง 21-30 ปี เป็นร้อยละ 70 และ 53.33 ตามลำดับ

1.1.5 อาชีพของสามีผู้คลอด อาชีพของสามีผู้คลอด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพที่ใช้แรงงาน โดยสามีของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะมีอาชีพใช้แรงงาน ร้อยละ 80 และ 66.67 ตามลำดับ

1.1.6 ระดับการศึกษาของสามีผู้คลอดกลุ่มตัวอย่าง จะมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปในจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 43.33 และ 56.67 ตามลำดับ โดยที่สามีของผู้คลอดในกลุ่มทดลองจะมีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากกว่าระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปเล็กน้อย คือร้อยละ 53.33 และ 46.67 ตามลำดับ ขณะที่สามีของกลุ่มควบคุมมีระดับการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไปมากกว่าระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา คือร้อยละ 66.67 และ 33.33 ตามลำดับ

1.1.7 รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน เป็น 3,000-5,000 บาท คือร้อยละ 46.67 รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า 3,000 และสูงกว่า 5,000 บาท เป็นร้อยละ 31.67 และ 21.66 ตามลำดับ

1.2 สรุปผลการคลอดของกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.2.1 ประเภทการคลอดพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีการคลอดปกติทุกราย

1.2.2 ลักษณะทารก พบว่า ลักษณะทารุ์แรกคลอด ของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85 เป็นทารกที่มีลักษณะปกติ ส่วนร้อยละ 15 ระบุว่า ต้องใช้การช่วยหายใจเมื่อแรกคลอด โดยกลุ่มทดลองมีจำนวนทารกแรกคลอดที่ผิดปกติน้อยกว่ากลุ่มควบคุมคือร้อยละ 6.67 และร้อยละ 23.33 ตามลำดับ

1.2.3 น้ำหนักทารก พบว่า น้ำหนักแรกคลอดของทารก ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในช่วง 2500-3000 กรัม และ 3001-4000 กรัม ในจำนวนใกล้เคียงกัน คือในกลุ่มทดลองเป็นร้อยละ 53.33 และ 46.67 ตามลำดับ และในกลุ่มควบคุมเป็นร้อยละ 50 ทั้งสองช่วงน้ำหนัก

1.2.4 การคลอดรกของกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่พบภาวะปกติ

1.2.5 ภาวะแทรกซ้อนในระยะคลอดของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีภาวะแทรกซ้อนในระยะคลอด

2. ผลการวิจัย

2.1 การศึกษาผลการให้ความช่วยเหลือของสามีต่อผู้คลอด ครรภ์แรกซึ่งได้ศึกษาในผู้คลอดที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกันแล้วนำมา จัดระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยในด้านต่าง ๆ และโดยรวมของผู้คลอด เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ดังนี้

2.1.1 การควบคุมตนเองต่อความเจ็บปวดของผู้คลอด กลุ่มทดลองพบว่า

ก. ผู้คลอดกลุ่มทดลองมีการศึกษาตั้งแต่ระดับ มัธยมศึกษาขึ้นไปสามารถควบคุมตนเองต่อความเจ็บปวดโดยรวมและทุกด้าน อยู่ในระดับดี ยกเว้นด้านร่างกายควบคุมได้ในระดับปานกลาง ส่วนผู้คลอดกลุ่ม ทดลองที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาสามารถควบคุมตนเองได้ดีทั้งโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้าน เมื่อพิจารณาการควบคุมตนเองต่อความเจ็บปวดของ ผู้คลอดกลุ่มทดลองทั้งหมด พบว่า สามารถควบคุมตนเองได้ในระดับดีทั้งพฤติกรรม โดยรวมและในรายด้านส่วนใหญ่ยกเว้นด้านร่างกายที่ควบคุมได้ในระดับปานกลาง

ข. ผู้คลอดกลุ่มทดลองที่มีอาชีพไม่ใช่แรงงาน สามารถควบคุมตนเองต่อความเจ็บปวดในระยะเจ็บครรภ์ได้ในระดับดีทั้งใน พฤติกรรมโดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้านยกเว้นด้านร่างกายที่ควบคุมได้ใน ระดับปานกลาง ส่วนผู้คลอดกลุ่มทดลองที่มีอาชีพใช้แรงงานสามารถควบคุมตนเอง ต่อความเจ็บปวดโดยรวมและรายด้านในระดับดีทุกด้าน

2.1.2 ความต้องการยาระงับปวดและระยะเวลาในการ คลอดของกลุ่มทดลองที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน รวมทั้งกลุ่มทดลอง โดยรวม พบว่ามีความต้องการยาระงับปวดในระดับน้อย โดยระบุว่าทุกกลุ่มไม่มื การใช้ยาระงับปวดในทุกระยะของการคลอด ส่วนระยะเวลาในการคลอดนั้นระบุ ว่าทุกกลุ่มมีการใช้ระยะเจ็บครรภ์ตามปกติและระยะเวลาโดยรวมในการคลอด ที่สั้นกว่าปกติ

2.1.3 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดกลุ่มทดลองที่มีระดับการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน และผู้คลอดกลุ่มทดลองโดยรวม จะมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดเป็นไปในทางบวก เช่นเดียวกันในทุกหมวด และในประสบการณ์การคลอดเป็นไปในทางบวก เช่นเดียวกันในทุกหมวดและในประสบการณ์การคลอดโดยรวม

2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของผู้คลอดที่สามี่ได้ให้การช่วยเหลือในระยะเจ็บครรภ์ (กลุ่มทดลอง) กับผู้คลอดที่สามี่ไม่ได้ให้การช่วยเหลือในระยะเจ็บครรภ์ (กลุ่มควบคุม) ในเรื่องการควบคุมตนเอง ความต้องการชาระงับปวดระยะเวลาในการคลอดและการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอด

2.2.1 จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการควบคุมตนเองในแต่ละด้านและโดยรวมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยทดสอบค่าที (t -test) พบว่ามีความแตกต่างกันในทุกด้านและโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองสามารถควบคุมตนเองได้ในระดับดีในพฤติกรรมโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านทุกด้านยกเว้นร่างกายที่ควบคุมตนเองได้ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มควบคุมสามารถควบคุมตนเองระดับปานกลางในพฤติกรรมโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ยกเว้นด้านคำพูดที่ควบคุมตนเองได้ในระดับดี (ตารางที่ 15)

2.2.2 ความต้องการชาระงับปวดของผู้คลอดกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมจากการทดสอบค่าที (t -test) พบว่า ผู้คลอดในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความต้องการชาระงับปวดในระยะเจ็บครรภ์และการคลอดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองไม่มีความต้องการชาระงับปวดในทุกระยะของการคลอด ส่วนกลุ่มควบคุมมีความต้องการชาระงับปวดในระดับน้อย ทั้งระยะเจ็บครรภ์และการคลอดโดยรวมแล้วระบุว่าไม่มีความต้องการชาระงับปวดในระยะแบ่งคลอดเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง

2.2.3 ระยะเวลาในการคลอดของผู้คลอดกลุ่มทดลองและผู้คลอดกลุ่มควบคุม เมื่อพิจารณาระยะต่าง ๆ ของการคลอดและระยะเวลาคลอดโดยรวมและจากทดสอบค่าที่ (t-test) พบว่า ผู้คลอดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้ระยะเวลาในการเจ็บครรภ์และระยะเวลาในการคลอดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองจะใช้เวลาในระยะเจ็บครรภ์ปกติ ส่วนกลุ่มทดลองจะใช้เวลาในระยะเจ็บครรภ์นานกว่าปกติ และในการใช้เวลาในการคลอดโดยรวมกลุ่มทดลองจะใช้เวลาน้อยกว่าปกติ ส่วนกลุ่มควบคุมจะใช้เวลาตามปกติ ส่วนระยะเบ่งคลอดและระยะคลอดนั้น ทั้งสองกลุ่มจะใช้เวลาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือทั้งสองกลุ่มใช้เวลาที่สั้นในทั้งสองระยะนี้

2.2.4 การรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดในกลุ่มทดลองและผู้คลอดกลุ่มควบคุม จากการพิจารณาในรายหมวดและประสบการณ์โดยรวมและทดสอบค่าที่ (t-test) พบว่าทั้งสองกลุ่มจะมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดทั้งที่เป็นรายหมวดและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ผู้คลอดในกลุ่มทดลองจะมีการรับรู้ประสบการณ์เป็นไปทางบวกทุกหมวดและโดยรวม ส่วนผู้คลอดกลุ่มควบคุมจะมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดในระดับปานกลางทั้งโดยรวมและเป็นรายหมวดทุกหมวด ยกเว้นหมวดความพึงพอใจในความสำเร็จของตนต่อการมีบุตรครั้งนี้ ซึ่งผู้คลอดกลุ่มควบคุมจะมีการรับรู้ในทางบวก

อภิปรายผลการวิจัย

ตามปกติกระบวนการคลอดจะมีความเจ็บปวดร่วมด้วยเสมอ (สมทรง เฟ่งสุวรรณ, 2532) แต่รูปแบบของความเจ็บปวดจะมีความแตกต่างกันออกไปตามความทนทานต่อความเจ็บปวด (Pain threshold) ของแต่ละบุคคล เทียมศรี ทองสวัสดิ์ (2531) ได้กล่าวถึงการรับรู้และการแสดงออกต่อความเจ็บปวดไว้ว่า ในการรับสัญญาณความเจ็บปวดนั้น สัญญาณจะเดินทางผ่าน

ประสาทส่วนกลางไปยังซีริบรัล คอร์เทกซ์ พร้อมกับส่งข่าวสารเกี่ยวกับ
 สิ่งแวดล้อมและการทำงานของร่างกาย แม้ว่าสัญญาณความเจ็บปวดส่วนใหญ่
 จะไม่ไปถึงระดับของความรู้สึกทั้งหมด แต่จะมีสัญญาณตัวหนึ่งไปถึงระดับนั้นและ
 ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองตามประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อม และ
 ความเป็นอยู่ที่ตนประสบหรือเคยประสบ เมื่อแสดงพฤติกรรมหนึ่ง เพื่อตอบสนอง
 สัญญาณตัวสูงสุดที่ส่งไปยังซีริบรัล คอร์เทกซ์ ของแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างกัน
 ดังกล่าวมาแล้ว การตอบสนองด้านอื่นก็ลดลงไปด้วย ดังเช่นผู้คลอดกลุ่มทดลอง
 ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปและกลุ่มที่มีอาชีพไม่ใช่แรงงานจะไม่แสดง
 พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทางด้านคำพูดออกมา (ตารางที่ 7 , 8) ก็จะแสดง
 พฤติกรรมที่ควบคุมตนเองได้ในระดับปานกลางทางด้านร่างกาย ในขณะที่ผู้คลอด
 ที่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าและมีอาชีพใช้แรงงานสามารถควบคุมพฤติกรรมด้าน
 ร่างกายได้ในระดับดี แต่ยังปรากฏว่ามีการแสดงพฤติกรรมออกมาทางด้านคำพูด
 ซึ่งลักษณะการควบคุมความเจ็บปวดนี้จะสอดคล้องกับการศึกษาของสุเทพ วงศ์แพทย์
 และสมจิต ศรีสุพรรณราช (2519) ซึ่งได้สรุปรายงานว่า ความทนทานของ
 ผู้คลอดต่อความเจ็บปวด จะแตกต่างกันตามอาชีพและระดับสติปัญญา กล่าวคือ
 ในผู้คลอดที่มีการศึกษาสูงและทำงานเบา ๆ จะมีระดับความรู้สึกเจ็บปวดเร็วมาก
 ซึ่งตรงข้ามกับผู้มีการศึกษาระดับต่ำกว่าและมีอาชีพใช้แรงงานหรือประกอบอาชีพ
 กสิกรรมจะมีระดับความเจ็บปวดช้าและสามารถทนทานต่อความเจ็บปวดได้ดีกว่า

อย่างไรก็ตามในการให้การช่วยเหลือของสามมีผู้คลอดโดยปฏิบัติกิจกรรม
 ต่าง ๆ ทั้ง 8 กิจกรรมนั้นย่อมมีผลทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้คลอดในการรับรู้
 สัญญาณของความเจ็บปวด อย่างเช่น การบีบ นวด การถูบริเวณที่เจ็บปวด หรือใช้
 ความเย็นและความร้อนประคบนั้นล้วนอาศัยหลักการเบี่ยงเบนความสนใจจากการ
 รับสัญญาณความเจ็บปวดจากการหดตัวของมดลูก ประกอบกับการช่วยควบคุมการ
 หายใจจะทำผู้คลอดกลุ่มทดลองเกิดการผ่อนคลายและมีความมั่นใจรวมทั้งการพูด
 ปลอบประโลมใจ และการให้การดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาของสามมีของผู้คลอด
 จะมีผลต่อการตอบสนองด้านจิตใจของผู้คลอด ด้วยเหตุที่องค์ประกอบด้านจิตใจ

มีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดและตอบสนองต่อความเจ็บปวด ถ้าผู้คลอดเกิดความกลัวหรือวิตกกังวล จะทำให้ส่งเสริมความเจ็บปวดมากยิ่งขึ้น การช่วยเหลือของสามีจึงช่วยให้ผู้คลอดลดความรู้สึกกลัวได้อย่างมาก ดังผลของการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าผู้คลอดที่สามีได้ให้การช่วยเหลือจะเกิดการรับรู้ประสบการณ์การคลอดที่ดีในเรื่องความกลัวเป็นอันดับแรกนั่นคือ การช่วยเหลือของสามีจะลดความกลัวของผู้คลอดเป็นอันดับแรก (ตารางที่ 18) จึงทำให้ผู้คลอดที่สามีให้การช่วยเหลือเกิดความมั่นใจดังที่โครเนนเวทและนิวมาร์ค (Cronenwett and Newmark, 1974) ได้ศึกษาไว้ที่มหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ดและมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยให้สามีเข้าไปอยู่ในห้องรอคลอดกับผู้คลอด จะทำให้ผู้คลอดมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นเกิดการผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดของร่างกายและจิตใจลงสามารถปฏิบัติตนได้อย่างมีสติและทำให้สามารถเผชิญต่อภาวะเครียดและความวิตกกังวลในระยะคลอดได้ การสร้างความเชื่อมั่นและให้กำลังใจแก่ผู้คลอดทำให้ลดการกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง ซึ่งจะช่วยให้ลดความเจ็บปวดของผู้คลอดสูงขึ้น (Copp et al., 1974) จึงทำให้ผู้คลอดที่สามีได้ให้การช่วยเหลือซึ่งแม้ว่าจะมีระดับการศึกษาหรืออาชีพที่แตกต่างกัน และได้ศึกษาพบแล้วว่า มีผลต่อความทนทานต่อความเจ็บปวดของผู้คลอด (สุเทพ วงศ์แพทย์ และสมจิต ศรีสุพรรณราช, 2519) มีการควบคุมตนเองได้ในระดับดีในพฤติกรรมโดยรวม ไม่มีความต้องการยาระงับปวด ซึ่งจะมีผลต่อระยะเวลาในการคลอดของผู้คลอดดังที่วิลสัน (Willson, 1961) ได้กล่าวถึงการได้ระงับปวดของผู้คลอดไว้ว่า ยาระงับปวดบางชนิดจะมีผลต่อระยะเวลาคลอดของผู้คลอดทำให้คลอดล่าช้า และยังมีฤทธิ์ผ่านรกเข้าไป ทำให้เกิดอันตรายต่อทารก ในครรภ์ได้ นอกจากนี้ เทียมศรี ทองสวัสดิ์ (2531) ยังได้กล่าวถึงผลของยาที่มีต่อระยะเวลาคลอดไว้ว่า ยาที่ให้ในขนาดสูงจะไปกดการทำงานของกล้ามเนื้อคลาย ทำให้การเปิดขยายของปากมดลูกไม่ดีจึงเกิดการล่าช้า หรือใช้เวลานานในการคลอด ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสนับสนุนการช่วยเหลือของสามีในการทำให้ผู้คลอดสามารถควบคุมตนเองต่อความเจ็บปวดได้ดี จึงไม่ต้องการยาระงับปวด ซึ่งจะส่งผลให้

ผู้คลอดเกิดการผ่อนคลายและใช้ระยะเวลาในการคลอดที่สั้นขึ้น ไม่ทำให้เกิดความเหนื่อยหรืออ่อนเพลีย (Exhaustion) จากการคลอด เพราะความอ่อนเพลียจะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้คลอดอยู่ในระยะเจ็บครรภ์นานกว่าปกติ มีการเสียพลังงาน น้ำและเกลือแร่ เนื่องจากผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์จะมีการสูญเสียเหงื่อเป็นจำนวนมาก (บุญปรีดี ศิริวงศ์ และชงยุทธ เทราปัดย์, 2530) เมื่อผู้คลอดไม่มีอาการเหล่านี้จึงทำให้การรับรู้ประสบการณ์ในการคลอดของผู้คลอดเป็นไปในทางที่ดี

นอกจากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วว่าการช่วยเหลือของสามีต่อผู้คลอดจะทำให้ผู้คลอดกลุ่มที่ได้รับการช่วยเหลือมีการควบคุมตนเองได้ในระดับดี ไม่มีความต้องการยาระงับปวด ใช้ระยะเวลาคลอดสั้นและมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดเป็นไปในทางที่ดีกว่าผู้คลอดที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากสามีในทุกเรื่อง ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 15, 16, 17 และ 18) อาจจะมีเหตุผลสนับสนุนให้ผลการปฏิบัติการช่วยเหลือของสามีได้ผลดี จากการที่สามีของผู้คลอดมีความมั่นใจและมีคู่มือปฏิบัติการช่วยเหลือเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ผู้คลอดปฏิบัติตัวได้อย่างเป็นขั้นตอนและมีแบบแผน จึงทำให้ผู้คลอดประสบความสำเร็จในการควบคุมตนเอง

ในเรื่องความต้องการยาระงับปวดของผู้คลอดนั้น แม้ว่าผู้คลอดในกลุ่มควบคุมจะมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการคลอดและวิธีปฏิบัติตนในระยะคลอดเหมือนกลุ่มทดลองและทำให้ผู้คลอดกลุ่มนี้มีความต้องการยาระงับปวดในระยะเจ็บครรภ์ในระดับที่น้อย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการยาระงับปวดของกลุ่มทดลองพบว่า ความต้องการยาระงับปวดของกลุ่มทดลองยังน้อยกว่าโดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากพฤติกรรมการควบคุมตนเองต่อความเจ็บปวดของผู้คลอดกลุ่มควบคุมไม่ดีพอ ประกอบกับผู้คลอดกลุ่มควบคุมไม่มีผู้ช่วยเหลือกระตุ้นและเป็นกำลังใจให้ตลอดเวลาเหมือนผู้คลอดกลุ่มทดลองจึงต้องใช้ยาระงับปวด เพื่อเพิ่มระดับความทนทานต่อความเจ็บปวด และผลของการได้รับยาระงับปวดจะทำให้เกิดการคลอดล่าช้า

ดังกล่าวมาแล้ว และผลการวิจัยในเรื่องการใช้ยาระงับปวดและระยะเวลาในการคลอดครั้งนี้มีส่วนสนับสนุนผลการคลอดในเรื่องลักษณะของทารกแรกคลอด (ตารางที่ 6) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทารกในกลุ่มควบคุมจะต้องได้รับการช่วยหายใจเมื่อแรกคลอดมากกว่าทารกในกลุ่มทดลอง คือร้อยละ 23.33 และ 6.67 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุลี ร้อยคนทา (2521) ที่ทำการทดลองในกลุ่มผู้คลอด 40 คน พบว่าการคลอดล่าช้าทำให้ทารกมีอาการตัวเขียวหรือซีดขาว เนื่องจากขาดออกซิเจน (Asphyxia) และเพราะสมองถูกกดอยู่นาน เป็นจำนวนถึง 8 ราย ในผู้คลอดที่คลอดล่าช้าส่วนในผู้คลอดใช้เวลาปกติจะมีเพียง 1 ราย เท่านั้นทั้งนี้อาจเป็นผลร่วมกันระหว่างการใช้เวลาในระยะเจ็บครรภ์ที่ยาวกว่าปกติและเป็นผลร่วมของฤทธิ์ยาระงับปวดที่ใช้ในระยะเจ็บครรภ์ (ตารางที่ 16) ซึ่งจะไปกดศูนย์การหายใจของทารกในกลุ่มควบคุมต้องได้รับการช่วยหายใจในจำนวนที่สูงกว่าทารกในกลุ่มทดลองได้

สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการคลอด ในช่วงแบ่งคลอดและระยะทารกคลอดของผู้คลอดทั้งสองกลุ่ม ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระบุว่าทั้งสองระยะนี้มีการใช้ระยะเวลาคลอดที่สั้นทั้งสองกลุ่ม (ตารางที่ 17) อาจเป็นเพราะว่าผู้คลอดทั้งสองกลุ่มได้รับการช่วยเหลือและดูแลคลอดอย่างใกล้ชิดจากผู้วิจัยในระยะนี้โดยไม่มีสามมีผู้คลอดมาให้การช่วยเหลือทั้งสองกลุ่มผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ทำคลอดให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนจะให้การช่วยเหลือผู้คลอดในลักษณะเหมือนกันคือ ช่วยกระตุ้นและควบคุมการหายใจของผู้คลอดตลอดเวลาที่มีการหดตัวของมดลูก ซึ่งผู้คลอดทั้งสองกลุ่มสามารถปฏิบัติตามได้เป็นอย่างดี เนื่องจากทั้งสองกลุ่มได้รับการสอนและผ่านเกณฑ์ประเมินผลการสอนมาแล้วเหมือนกันซึ่งในเรื่องนี้ คาสเตอร์ (Caster อ้างถึงใน สุลี ร้อยคนทา, 2521) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้คลอดที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับกระบวนการคลอดและการปฏิบัติตัวในระยะคลอดจะสามารถให้การร่วมมือในการช่วยเหลือคลอดได้เป็นอย่างดี ทำให้การคลอดดำเนินไปตามปกติ เกิดผลดีแก่ทั้งมารดาและทารก ซึ่งผลของการปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างดีของผู้คลอดทั้งสองกลุ่ม เมื่อมีผู้ให้

คำแนะนำอย่างใกล้ชิดในระยะแบ่งคลอดซึ่งเป็นระยะที่มีการเจ็บครรภ์ถี่และเจ็บมากกว่าในระยะเจ็บครรภ์เนื่องจากมีการยืดขยายของช่องทางคลอดและการหดตัวของกล้ามเนื้อดลูกเกือบตลอดเวลาและมีระยะพักน้อย (วารวสุสมาวงศ์, 2527) แต่ผู้คลอดยังสามารถปฏิบัติตามได้ดีและส่งผลให้มีการใช้ระยะเวลาคลอดที่สั้นเข้านั้น แสดงว่าผู้คลอดซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการคลอดและการปฏิบัติตนในระยะคลอดเป็นพื้นฐานอยู่แล้วต้องการผู้ให้ความช่วยเหลือและคอยกระตุ้นหรือช่วยควบคุมเปรียบเสมือนเป็นโค้ช (Coach) ของนักกีฬา (เทียมศรี ทองสวัสดิ์, 2531) และในแนวคิดนี้ แบลดเลย์ (Bladley, 1974) ซึ่งเป็นสูติแพทย์ได้เสนอให้ผู้คลอดทุกรายมีผู้ช่วยหรือโค้ช (Coach) ในการคลอดและรายงานเพิ่มเติมว่า สามีจะเป็นผู้ देखที่เหมาะสมในการเฝ้าผู้คลอดในการคลอดได้อย่างดียิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารทางการพยาบาล

จากผลการวิจัยที่พบว่า การให้สามีเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอดครรภ์แรกในระยะเจ็บครรภ์ เพื่อให้ผู้คลอดได้รับการประดับประดาทางด้านจิตใจและเกิดการผ่อนคลายด้านร่างกาย สามารถควบคุมตนเองต่อความเจ็บปวดในระยะเจ็บครรภ์ได้ดี จนทำให้ผู้คลอดไม่มีความต้องการยาระงับปวด ส่งผลให้ผู้คลอดใช้ระยะเวลาในการคลอดสั้นลงและมีการรับรู้ประสบการณ์การคลอดในครั้งนี้เป็นไปในทางที่ดีซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่ระหว่างมารดาและทารก รวมทั้งสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวของผู้คลอดอันเป็นพื้นฐานสำคัญของสังคมที่กว้างออกไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่าวิธีการจัดให้สามีเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์นี้เป็นวิธีที่ดีและมีความสำคัญสำหรับผู้คลอดและทารกในด้านความปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ไม่ว่าจะจากการที่ผู้คลอดใช้ระยะเวลาในการคลอดที่ยาวนานหรือจากผลของยาระงับปวด อีกทั้ง

ยังเป็นวิธีที่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในสังคมไทยและสภาพของโรงพยาบาลของรัฐบาลในประเทศไทยที่สามารถจัดบริการผู้คลอดในลักษณะนี้ได้ซึ่งทั้งนี้ควรจะต้องมีการเตรียมการ รวมทั้งเตรียมตัวของสามีและผู้คลอดดังต่อไปนี้ คือ

1.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้สามีของผู้คลอดทราบล่วงหน้า เพื่อให้สามีมีโอกาสเตรียมตัวและวางแผนในการเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอด เพราะจากการให้จดหมายเชิญสามีผู้คลอด เข้าร่วมโครงการให้การช่วยเหลือผู้คลอดในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีสามีของผู้คลอดจำนวนถึงร้อยละ 19 ที่ไม่สามารถเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอดได้เนื่องจากไม่ได้ทราบมาก่อนว่ามีโครงการนี้ จึงไม่ได้เตรียมตัวและวางแผนสำหรับภารกิจอื่นที่มีอยู่

1.2 ควรมีการเตรียมตัวก่อนคลอดทั้งสามีของผู้คลอดและตัวผู้คลอด โดยการสอนให้ทราบถึงกระบวนการคลอดและให้ทดลองปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดสำหรับสามีของผู้คลอดและฝึกปฏิบัติตัวในระยะเจ็บครรภ์และระยะคลอดสำหรับผู้คลอด ซึ่งในการสอนและฝึกปฏิบัติตัวในระยะเจ็บครรภ์และระยะคลอดสำหรับตัวผู้คลอดนั้นอาจใช้สื่อหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสถานบริการในแต่ละแห่ง เพื่อให้สามีผู้คลอดและผู้คลอดเกิดความเข้าใจในกระบวนการคลอดและการให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องคลอดและที่สำคัญจะช่วยสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดสำหรับสามีของผู้คลอดมากยิ่งขึ้น แม้ว่าในการสอนหรือฝึกรอบรมสามีและผู้คลอดในการเตรียมตัวก่อนคลอดอาจใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีก็ตามควรมีการปฐมนิเทศถึงลักษณะและการเข้าไปอยู่ในห้องคลอด ซึ่งเป็นเขตกึ่งปราศจากเชื้อ (Semi-steri) ให้ผู้คลอดและสามีของผู้คลอดทราบเพื่อความร่วมมือและที่สำคัญอย่างหนึ่งสามีผู้คลอดควรจะได้รับหนังสือคู่มือสำหรับสามีในการให้การช่วยเหลือผู้คลอดในระยะเจ็บครรภ์ เพื่อนำไปทบทวนและใช้ฝึกปฏิบัติการช่วยเหลือเพิ่มเติมให้เกิดความชำนาญและมั่นใจในการปฏิบัติรวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดในวันที่ผู้คลอดมาคลอดได้เป็นอย่างดี โดยจัดชั้นเป็นโปรแกรมตั้งมีรายละเอียดต่อไป

โปรแกรมการเตรียมผู้คลอดและสามี

ลำดับ	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	เป้าหมาย		วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	วัน/เวลา	หมายเหตุ
			ผู้คลอด	สามี				
1	กระตุ้นให้สามีเตรียมตัวและวางแผนในการช่วยเหลือผู้คลอด	แจ้งให้สามีผู้คลอดทราบ		✓	แจกแผ่นพับเกี่ยวกับรายละเอียดของภาระกิจบริการโดยให้สามีผู้คลอดเข้าไปให้การช่วยเหลือผู้คลอด	พยาบาลประจำแผนก ANC หรือพยาบาลประจำห้องสูติศึกษา	วันแรกที่ผู้คลอดมาฝากครรภ์	มอบแผ่นพับให้ผู้คลอดนำไปให้สามี
2.	สามีสามารถมารับคำแนะนำในวันที่ผู้คลอดมาฝากครรภ์ได้	นัดสามีของผู้คลอด		✓	ใบนัดสามีเพื่อนัดให้สามีโรงพยาบาลกับผู้คลอดในครั้งต่อไป	พยาบาลประจำแผนก ANC หรือพยาบาลประจำห้องสูติศึกษา	มอบใบนัดให้ผู้คลอดเมื่อผู้คลอดอายุครรภ์ได้ 32 สัปดาห์	ทำใบนัดควรมีแบบตอบกลับในกรณีสามีมาไม่ได้ซึ่งผู้คลอดจะได้นำค่าตอบกลับกลับมาให้เจ้าหน้าที่ในครั้งต่อไป

ลำดับ	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	เป้าหมาย		วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	วัน/เวลา	หมายเหตุ
			ผู้ คลอด	สามี				
3.	ผู้คลอดและ สามีมีความรู้ และความเข้าใจ ในกระบวนการ การคลอด	สอนกระบวนการ การคลอด (สอนครั้งที่ 1)	/	/	- ใ้รับทการสอน ผู้คลอดและสามี - บรรยาย - ประเมินผล การสอนตาม เกณฑ์ประเมิน ท้ายบทการสอน	พยาบาล ประจำแผนก ANC หรือ พยาบาล ประจำห้อง สุศึกษา	อายุครรภ์ 36 - 40 สัปดาห์	สอนสามีและ ผู้คลอดพร้อม กัน
4.	ผู้คลอดสามารถ ปฏิบัติตนใน ระยะใกล้คลอด และระยะคลอด ได้อย่างถูกต้อง และสามีผู้คลอด มีความมั่นใจ สามารถปฏิบัติ การช่วยเหลือ ผู้คลอดได้อย่าง ถูกต้อง	สอนวิธีการ ปฏิบัติตนใน ระยะใกล้ คลอดและ ระยะคลอด สอนวิธีปฏิบัติ การช่วยเหลือ ผู้คลอด ในระยะเจ็บ ครรภ์ (สอน ครั้งที่ 2)	/	/	ใ้รับทการสอน ผู้คลอดและสามี ผู้คลอด - บรรยาย, สาคัด และให้ทดลอง ปฏิบัติการ ช่วยเหลือสำหรับ สามีหลังจาก การสอนแล้ว	พยาบาล ประจำแผนก ANC หรือ พยาบาล ประจำห้อง สุศึกษา	สอนห่าง จากครั้งที่ 1 1 สัปดาห์	สอนสามีและ ผู้คลอดพร้อม กัน

ลำดับ	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	เป้าหมาย		วิธีการ	ผู้รับผิดชอบ	วัน/เวลา	หมายเหตุ
			ผู้ ตลอด	ร่วม				
5.	ผู้ตลอดและ ร่วมมีความเข้าใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีรวมทั้งปฏิบัติงานในห้องรอตลอด ได้ถูกต้อง	ประชุมพิเศษ ในวันที่มา ตลอด	/	/	แนะนำถึง การปฏิบัติงาน ในห้องรอตลอด และการให้บริการ บริการของ เจ้าหน้าที่ต่อ ผู้ตลอด	พยาบาล ห้องตลอด	เมื่อแรก รับผู้ตลอด ไว้ในโรง- พยาบาล	ให้การประชุ มพิเศษผู้ตลอด และร่วมพร้อม กัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 เนื่องจากผลของการวิจัยระบุว่า ผู้คลอดที่มีระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกันเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากสามีในระยะเจ็บครรภ์จะให้ผล ต่อผู้คลอดอยู่ในระดับเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ดังนั้นในการจัดให้สามีเข้าไปให้ การช่วยเหลือผู้คลอดควรจัดได้ในผู้คลอดทุกราย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นหรือการรับรู้ประสบการณ์ของสามี ที่ได้เข้าไปให้การช่วยเหลือภรรยาในระยะเจ็บครรภ์ เพื่อทราบความรู้สึกและทัศนคติตลอดจนข้อเสนอแนะของสามี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการต่อไป

2.2 จากกระบวนการทดลองครั้งนี้พบว่า สามีผู้คลอดครรภ์แรก มีความกระตือรือร้น และสนใจในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้คลอดดังจะเห็นได้จากการที่สามีผู้คลอดมารับการสอนและฝึกปฏิบัติตรงตามเวลานัด ครบถึง 30 ราย และทุกรายสามารถปฏิบัติการช่วยเหลือได้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงควรศึกษา ถึงการปฏิบัติช่วยเหลือของสามีในผู้คลอดครรภ์หลังเพื่อนำผลไปใช้ในการจัดบริการ อย่างกว้างขวางต่อไป

2.3 ควรศึกษาถึงตัวแปรที่จะมีผลต่อการช่วยเหลือของสามีต่อผู้คลอดเช่น อายุ จำนวนครั้งของการตั้งครรภ์ ระดับการศึกษาหรืออาชีพของสามี รวมทั้งสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภูมิหลังของครอบครัว ความเชื่อและวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดบริการให้เหมาะสมสำหรับผู้คลอด และสามีผู้ซึ่งจะให้การช่วยเหลือผู้คลอดต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย